Winiety fotograficzne – historia zawarta nie tylko w obrazie

Oglądając fotografie z XIX i początku XX wieku zachwycamy się przede wszystkim postaciami uwiecznionymi na zdjęciach. Doceniamy kunszt wykonania zdjęcia, piękno mody i bogactwo strojów, a także ulotnych chwil zatrzymanych migawką aparatu fotograficznego. Jednak niewiele uwagi poświęcamy winietom fotografii, które są równie ciekawym i nietypowym dziełem sztuki wartym omówienia i zauważenia. Poza samą reklamą atelier fotograficznego widniejącą pod przyklejonym do kartonika zdjęciem, występują różnego rodzaju bogate zdobienia (motywy roślinne, postacie kobiet, złocenia), których celem było zachęcenie do zrobienia sobie wyjątkowej fotografii w tym właśnie zakładzie.

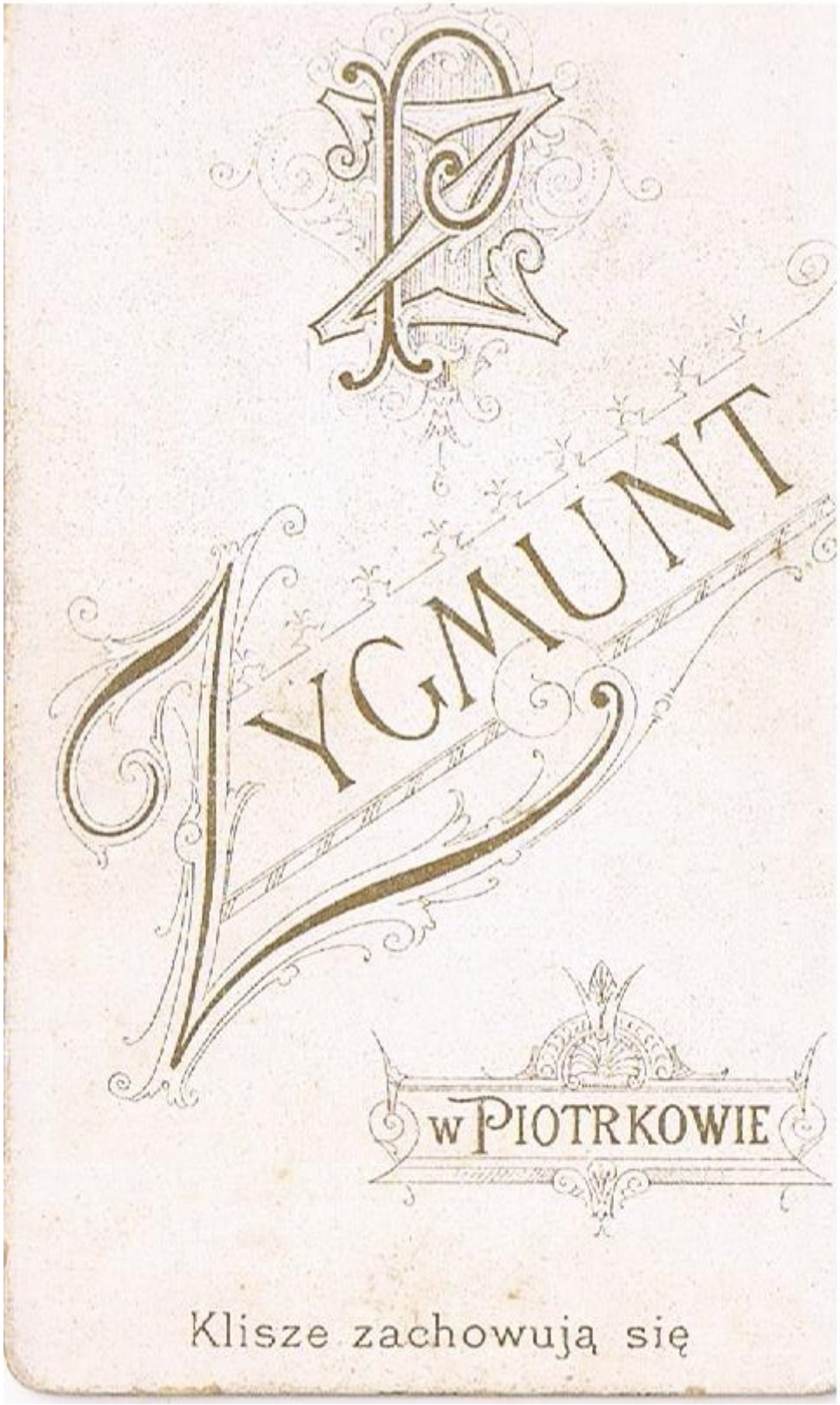

FOTOGRAFJA
A. Krajewskiej
PIOTRKÓW
Kliszе przechowują się
SPIEWAK ŁÓDŹ

Dlaczego fotografie wykonywane w XIX i na początku XX wieku naklejane były na ten ozdobny kartonik? Otóż papier fotograficzny w tamtym okresie był bardzo cienki i podatny na uszkodzenie lub zniszczenie. Konieczne stało się wzmocnienie ich sztywności i trwałości z uwagi na fakt umieszczania tych wizerunków w kunsztownych ramkach, stawiania ich na meblach, wkładania do specjalnie wykonywanych albumów. Z tego też względu fotografowie naklejali wywołane fotografie na sztywne kartoniki, a jako że zdjęcie nie zajmowało całej powierzchni tekturki, to w dolnej części artyści - fotograficy umieszczali ręczne sygnatury oraz odbitki suchym tłokiem z inicjałami, nazwą właściciela lub firmy.

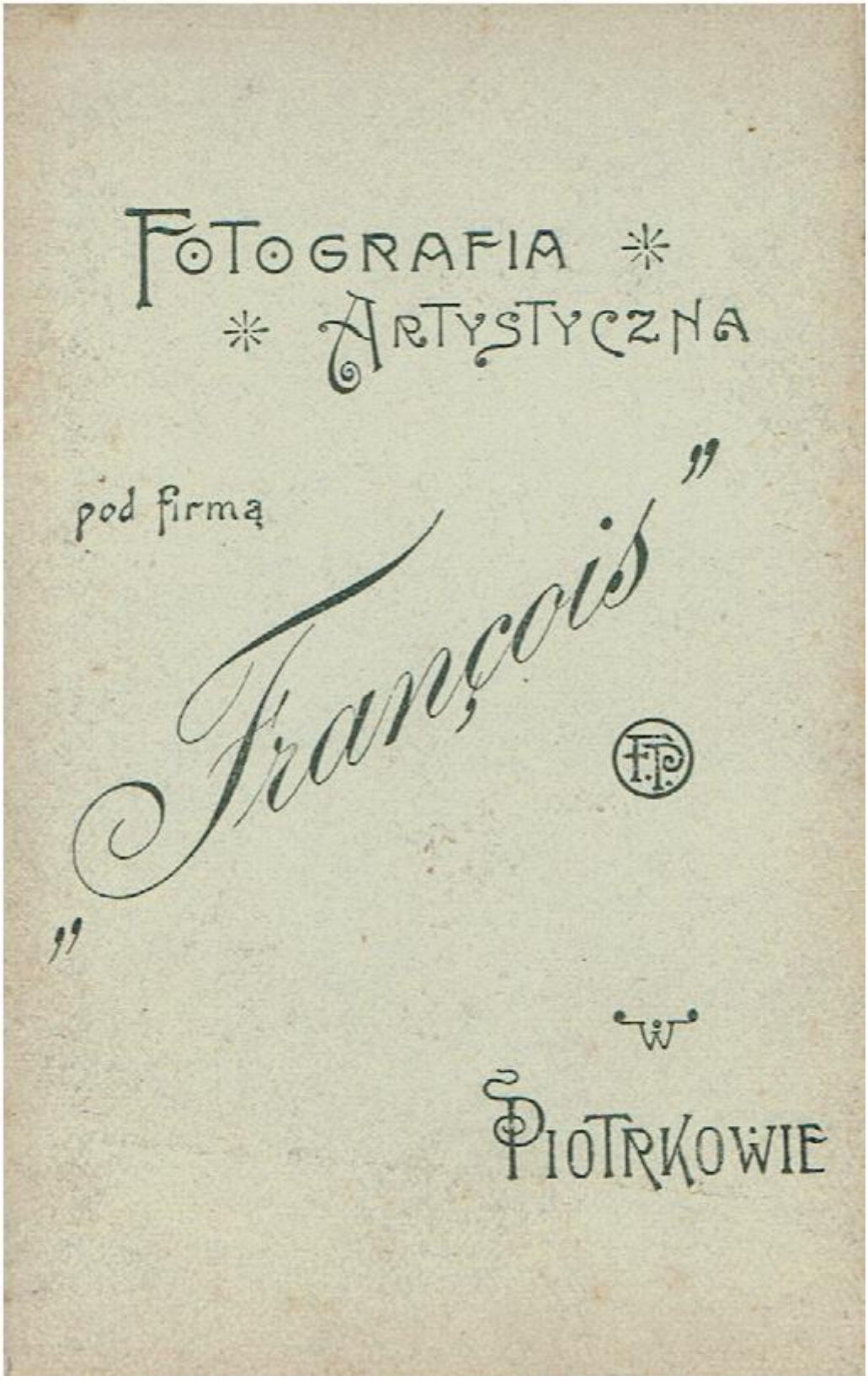
W późniejszym czasie ten sposób oznaczania firmy fotograficznej został zastąpiony nadrukiem litograficznym o charakterze informacyjno-reklamowym (winietą). Takie kartoniki, na które naklejano zdjęcie stosowane były już od początku historii zarówno polskiej, jak i piotrkowskiej fotografii. Przeznaczone dla piotrkowskich atelier „ozdobne tekturki" (Koppelmanna, Szukalskiego, Zaremby, Bromirskiego, Krajewskiej czy też Majcherskiego) zamawiano w początkowym okresie głównie w Wiedniu, Warszawie lub Norymberdze w firmach litograficznych: Kühle, Miksche&Türk Varsovie-Vienne (okres działalności 1890-1910); Henryk Kohn Warszawa (1870-1899); Türkel&Steiner Wien (1890-?); Karl Krziwanek Wien; L. Karpiński Warszawa; N. Brunck Fils Nuremberg), M. Ellenband, Warszawa (1881-?). Na początku XX wieku zamawiano już kartoniki w zakładach litograficznych w Piotrkowie (Zakład Drukarsko-Litograficzny Adolfa Pańskiego działający od 1878 roku) lub Łodzi (Śpiewak, ul. Piotrkowska 118 – firma działała od 1910 roku).

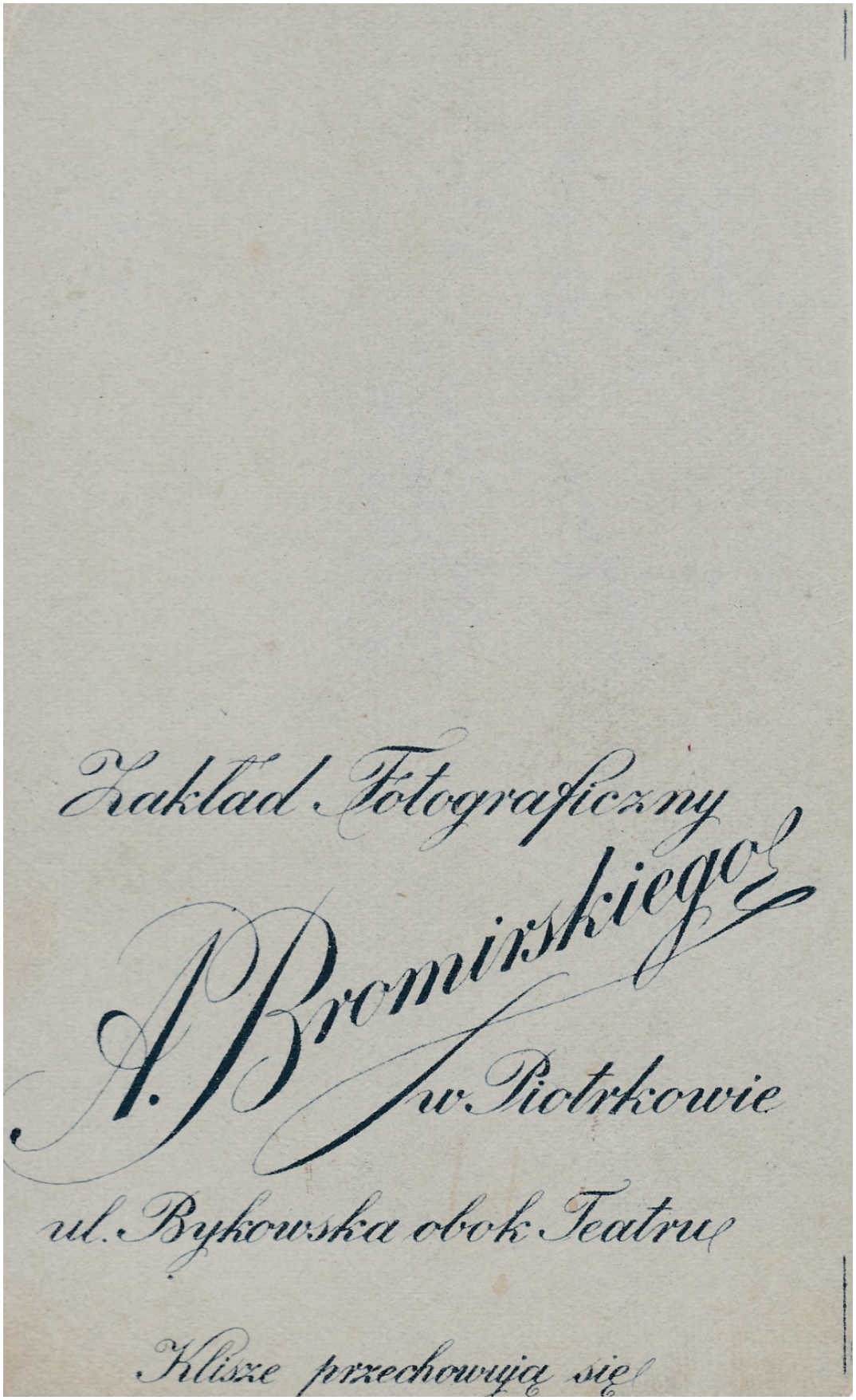
Należy jeszcze wspomnieć, iż na przełomie XIX i XX wieku w fotografiach piotrkowskich można zaobserwować wpływy secesji, które najlepiej widoczne są na przykładzie pracowni fotograficznej Anny Krajewskiej. Artystka sygnowała swoje dzieła pozłacaną winietą pod fotografią, a na odwrocie umieszczała reklamę swojego zakładu wśród bogatej ornamentyki kwiatowej i geometrycznej. Zastosowała także interesujący motyw przy prezentacji swoich fotografii umieszczając sylwetki osób np. w owalach czy stylizowanych liściach drzew. Motyw złoconej winiety pod zdjęciem widoczny jest na fotografiach autorstwa Mieczysława Fabiszewskiego oraz Bernardyna Kogana z początkowego okresu ich działalności.

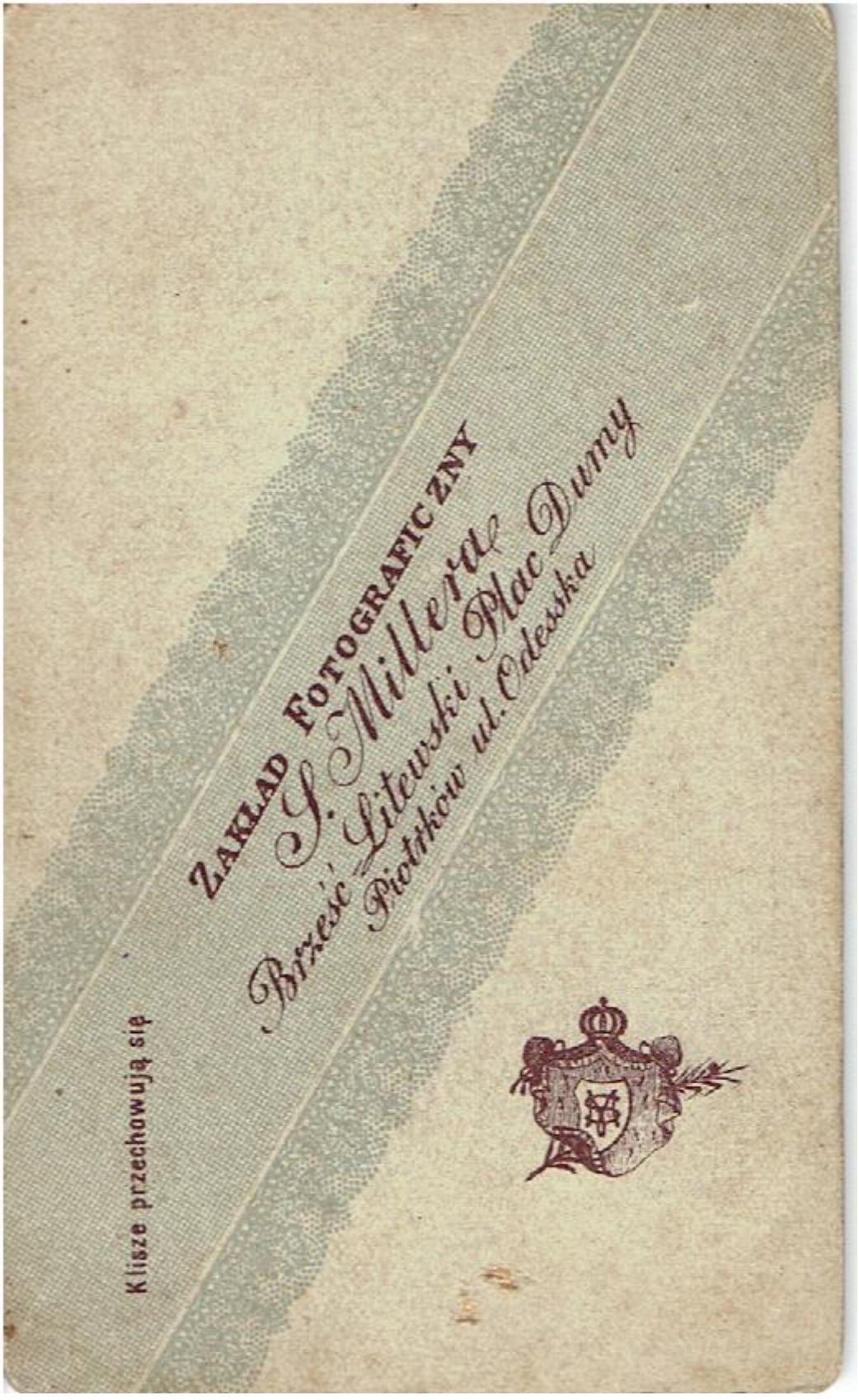
Zachęcamy wszystkich do ponownego obejrzenia swoich rodzinnych zbiorów obrazów „malowanych światłem" oraz zapraszamy do historycznej podróży w świat winiet fotograficznych.

Z
YGMUNT
w PIOTRKOWIE
Klisze zachowują się

FOTOGRAFJA
A. Krajewskiej
PIOTRKÓW.
KLISZE
przechowują się

FOTOGRAFIA ✳
✳ ARTYSTYCZNA
pod firmą
„Françoise"
F. F.
W
PIOTRKOWIE

Zakład Fotograficzny
A. Bromirskiego
w Piotrkowie
ul. Bykowska obok Teatru
Klisze przechowują się

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
J. Millera
Brześć Litewski Plac Dumy
Piotrków ul. Odeska
Klisze przechowują się

PHOTOGRAPHIE
ARTISTIQUE
J·MAJCHERSKI
PIOTRKÓW
UL. BYKOWSKA 65. VIS-A-VIS POCZTOWEJ

Fotografja
Artystyczna
B. Kogan
Piotrków
ul. Odesska № 18.
Klisze zachowują się i na żądanie można mieć odbicia
Niepogoda nie robi różnicy w zdjęciu.
1910 J
M. ELLENBAND, WARSZAWA

FOTOGRAFJA ARTYSTYCZNA

J. KRAWCZYKOWSKI

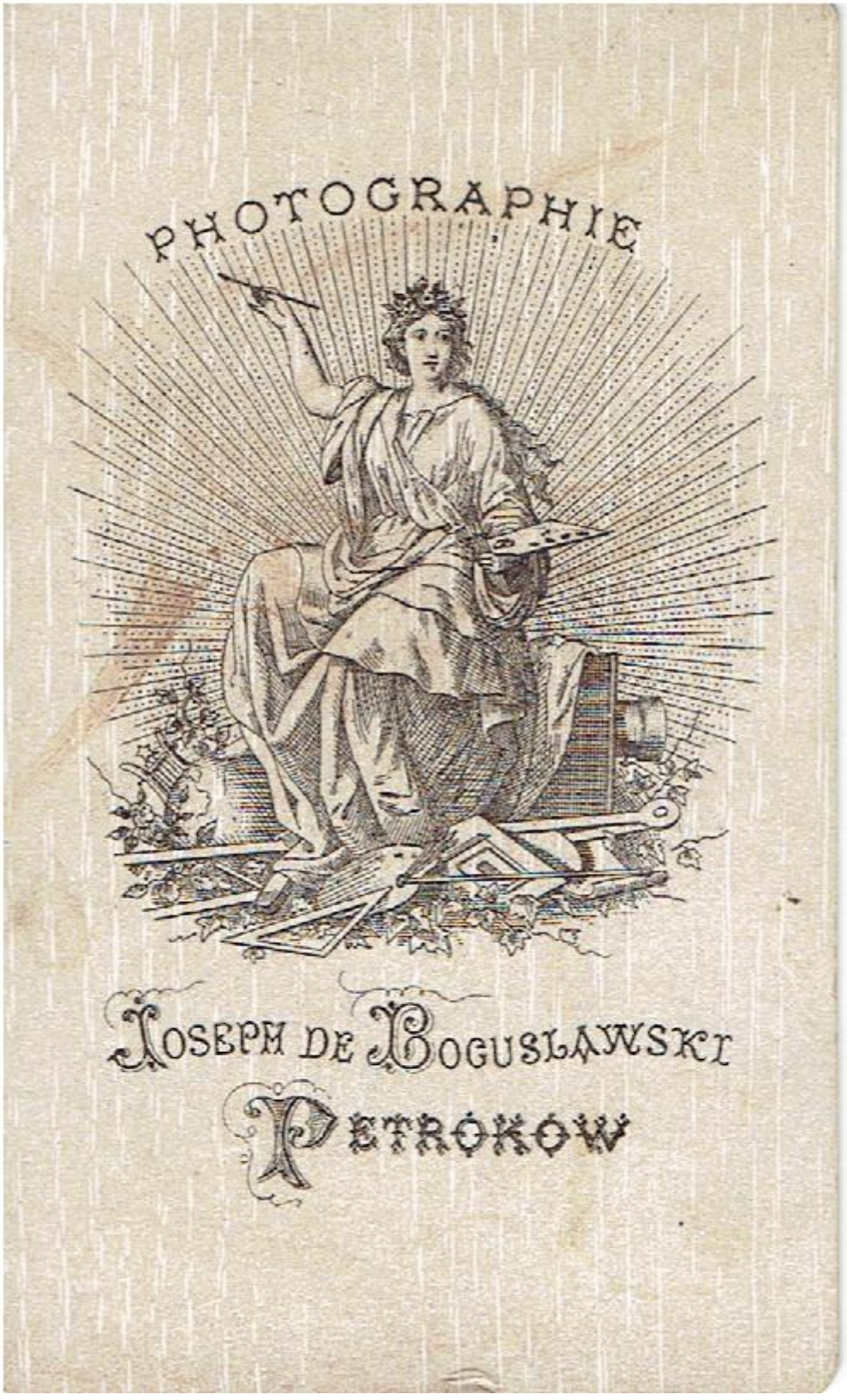
PIOTRKÓW

Pocztowa 14.

:: Niepogoda nie robi różnicy w zdjęciach. ::

Kliszе przechowują się.

Na żądan. można mieć kopję.

PHOTOGRAPHIE
JOSEPH DE BOGUSLAWSKI
PETROKOW

JULJAN
KOPPELMANN
Zakład Fotograficzny
w
PIOTRKOWIE
DELLA PORTA
DAGUERRE
TALBOT
NIEPCE

FOTOGRAFJA
J. Kohelmann
w Petrokowie.

ZAKŁAD
FOTOGRAFICZNY
J. KOPPELMANN
W
PIOTRKOWIE.

Jan Szukalski
W
PIOTRKOWIE
TÜRKEL & STEINER, WIEN